

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії**

**Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej**

**Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Nauk Społecznych**

**Палескі дзяржаўны ўніверсітэт, г. Пінск
Факультэт эканомікі і фінансаў**

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції**

(м. Луцьк, 8–9 квітня 2021 р.)

**Луцьк
2021**

хлоридно-натрієво-йодо-бромних вод. Поблизу міста Луцька просвердлено дві свердловини, вода з яких використовується як питна столова та мінеральна. Це йодо-бромні та хлоридно-натрієві води підвищеної мінералізації та слабомінералізовані залізисті води [3].

Навіть якщо врахувати запаси і якість мінеральних вод розвіданих родовищ, то можна говорити про досить високий санаторно-курортний потенціал Волинської області. З метою виявлення та використання для лікування в області обстежено 33 родовища лікувальних торфових грязей. Використання лікувальних грязей в області наявне в чотирьох санаторіях, шести профілакторіях, деяких поліклініках і лікарнях. Цінні лікувальні властивості, які значно переважають торф, мають сапропелі (донний мул), загальні запаси якого становлять понад 270 млн. т. Видобуток сапропелю зараз ведеться лише на мілководних озерах: Оріхове, Скорінь, Бурків, Маховець, Тур, Перемут, Синове, Луки.

Волинська область володіє значним природно-рекреаційним потенціалом, який є передумовою успішного функціонування туристсько-рекреаційної галузі.

Список використаних джерел: 1. Гулай Л. Д. Характеристика природно-заповідного фонду Волинської області. *Людина та довкілля. Проблеми неоекології*. 2016. № 3-4. С. 62-68. 2. Марченко В. В. Рекреаційно-туристичний потенціал Волинської області: структура, сучасний стан та перспективи використання: кваліф. роб.: 242. Полтава, 2020. 74 с. 3. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія. Київ.: Центр навчальної літератури, 2007. 312 с. 4. Юровчик В. Г. Аналіз рекреаційної діяльності у Волинській області. *Географія та туризм*, 2011. Вип. 11. С. 79-85.

Скабара Роман

borakuda1974@gmail.com

Львівський державний університет фізичної культури імені І. Боберського, м. Львів

ПРИРОДНО-РЕСУРСНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КУОРТУ ТРУСКАВЕЦЬ

Львівська область належить до тих областей України, в яких санаторно-курортне господарство є однією із галузей спеціалізації. Тут виявлені майже усі типи мінеральних вод, за їх вивченими запасами регіон посідає перше місце в країні. На основі бальнеологічних ресурсів зараз в Україні працює більше чотирьохсот санаторно-курортних установ, з яких 20 % – на Львівщині.

Проблемою для санаторно-курортних центрів області є необхідність реновації чи створення туристичної та допоміжної інфраструктури. З огляду на це, актуальними є ті наукові дослідження, результати яких спрямовані на вироблення практичних рекомендацій щодо покращення функціонування санаторно-курортної галузі регіону.

Стан, проблеми і шляхи залучення історико-культурної спадщини для потреб краєзнавчого туризму аналізувалися автором на прикладі Сокальського, Жовківського та Стрийського прикордонних адміністративних районів Львівщини [1-3].

Об'єктом дослідження є санаторно-курортна галузь регіону, предмет дослідження: ресурсна база санаторно-курортних центрів Львівщини, шляхи оптимізації її використання, структурно-динамічні процеси розвитку санаторно-курортної галузі області і чинники, що їх визначають, напрями і засоби покращення функціонування санаторно-курортної галузі регіону в сучасних умовах.

Метою дослідження є аналіз особливостей функціонування санаторно-курортної галузі регіону в сучасних умовах. Дослідження проводилося на прикладі курорту Трускавець.

Проаналізована статистика доводить, що зараз Львівщина продовжує залишатися лідером серед усіх областей західноукраїнського регіону за показниками розвитку сфери лікувально-оздоровчого туризму. Тут діє 114 санаторно-курортні заклади (4,07 % загальної кількості в Україні), що у 3–4 рази більше, ніж у Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській, Рівненській, Тернопільській чи Чернівецькій області.

Встановлено, що негативною тенденцією у розвитку сфери лікувально-оздоровчого туризму в Львівській області є значне і постійне скорочення чисельності осіб, які лікуються і відпочивають в санаторно-курортних закладах. В 2017 р. в усіх санаторно-курортних закладах області оздоровлено 250,9 тис. осіб, з них 29,2 тис. іноземців. Поряд зі скороченням кількості обслугованих відбувається процес подорожчання вартості послуг.

Курорт Трускавець є частиною Прикарпатського рекреаційного району, що простягається смугою із північного заходу на південний схід і частково охоплює Старосамбірський, Самбірський, Дрогобицький, Сколівський та Стрийський райони. Основним видом рекреаційної діяльності Прикарпатського рекреаційного району є санаторно-курортне лікування.

Курорт Трускавець розташований у передгір'ї Східних Карпат за 9 км від м. Дрогобича, 95 км від обласного центру. Датою офіційного заснування бальнеологічного курорту Трускавець вважається 1827 р., коли тут було споруджено приміщення для перших 8 ванн.

Аналізована нами статистика свідчить, що у 2017 році у санаторно-курортному господарстві міста Трускавець реалізовано послуг на 101,8 млн. грн, що в 15,5 разів більше у порівнянні з 2005 р. (6,6 млн. грн.).

Як ми встановили, саме діяльність готелів та надання інших місць для тимчасового проживання за обсягом реалізованих послуг є співмірною з діяльністю в сфері охорони здоров'я людини, що прямо обумовлено наявністю санаторно-курортних закладів.

На нашу думку, найвдалішим періодом для готельного сектора міста були 2006-2009 рр., коли збудовано 10 готелів на 299 місць (переважно малих, за принципом „вілли”).

У 2017 р. в місті Трускавець діяло 18 готелів та аналогічних закладів розміщування. Впродовж 2011-2017 рр. кількість номерів в готелях та аналогічних закладах розміщування зросла в 2,4 рази (з 788 до 1920 одиниць), а їх сумарна одноразова місткість – в 2,6 рази [4, с.18-33].

На жаль, протилежною є динаміка росту спеціалізованих закладів розміщування у місті Трускавець. За вказаний період кількість ліжок (місць) у період максимального розгортання зменшилася на 1496 одиниць (-17,1 %), а кількість розміщених осіб у закладах – аж на 64,9 тис. осіб (-48,1 %) з 134 856 осіб в 2011 р. до 69926 осіб – у 2017 р.

Не зважаючи, на помітне збільшення кількості розміщених в готелях та аналогічних закладах розміщування, маємо постійне і все більш відчутне зменшення загальної кількості розміщених в готелях, аналогічних та спеціалізованих закладах розміщування; за період 2011-2017 рр. кількість розміщених зменшилася на 18187 осіб або 11,1 %, що має слугувати тривожним дзвіночком для організаторів туризму і місцевої влади.

Тотожною є динаміка росту кількості розміщених в усіх видах закладів іноземних громадян. Впродовж вказаного періоду цей показник зменшився на 7203 осіб або на 20,1 %. Як і щодо кількості іноземців, так і громадян України, як бачимо, стрімкий ріст показників готелів та аналогічних закладів розміщування не компенсує втрати спеціалізованих закладів.

Для вирівнювання ситуації не достатньо лише тих кроків та дій, які вживають заклади розміщування і організатори туризму. На нашу думку, при виборі стратегічних орієнтирів розвитку санаторно-курортного господарства в цілому і курортів Трускавець зокрема слід оптимально поєднати соціальні потреби держави на оздоровлення і відпочинок населення із економічними вигодами на рівні території, орієнтованих на прибутковість цієї галузі.

Список використаних джерел. 1. Скабара Р., Лабарткава К., Тимошенко Л. Сучасний стан та тенденції розвитку туризму у прикордонному Сокальському районі Львівської області. *Формування мереж прикордонного співробітництва України*. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м.Чернівці, 12-13 травня 2011р. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2011. С. 218-220. 2. Скабара Р. М. Сучасний стан і тенденції розвитку туризму у прикордонному Жовківському районі Львівської області. *Здоров'я, фізичне виховання і спорт в умовах сьогодення*: зб. пр. наук.-практ. конференції, присвяченої Року спорту та здорового способу життя і 50-річчю Хмельницького національного університету, 21-22 верес. 2012 р. (м.Хмельницький). Хмельницький: ХНУ, 2012. С. 143-146. 3. Скабара Р. М. Рекреаційні ресурси Стрийського району Львівської області: потенціал та перспективні напрями використання. *Туризм і гостинність в Україні: стан, проблеми, тенденції, перспективи розвитку*: Матер. І Міжнар. наук.-практ. конф. (1-2 листопада 2012 р., м. Черкаси). Черкаси: Брама-Україна, 2012. С. 517-521. 4. Туристична діяльність та колективні засоби розміщування у Львівській області : стат. зб., 2018. URL: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/publ/2018/ZB2120180101.pdf>.

Смирнов Ігор

smyrnov_ig@ukr.net

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

ГЕРОІ ТА ПОДІЇ УКРАЇНСЬКИХ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ У ГАЛИЧИНІ ТА НА ПОДІЛЛІ, ЯК ТУРИСТИЧНИЙ РЕСУРС: ОЛЕНА СТЕПАНІВ

Розкрито особливості життя, військової, дипломатичної діяльності докторки географії О. І. Степанів, а також її науковий доробок, як української географині та геологістині. О. І. Степанів була першою в Україні та світі жінкою - військовим офіцером в Українському Січовому Стрілецьтві та Українській Галицькій Армії під час I Світової війни та Українських визвольних змагань 1917-1921 рр., речницею МЗС ЗУНР та УНР, зокрема під час перебування м. Кам'янця-Подільського у статусі столиці УНР у 1919 р., при цьому вона була студенткою Кам'янець-Подільського університету. Отримавши у Віденському університеті докторський ступінь з географії та історії, відзначилася значним внеском у розвиток української географічної науки, зокрема транспортної географії та, в сучасному розумінні, геологістики.

Серед українських вчених-землезнавців ХХ ст. виділяється важлива, але до цього часу недостатньо відома в Україні постать Олени Степанів. Це ім'я належить до плеяди імен географів, викреслених з науки більшовицькою владою, разом з Степаном Рудницьким, Володимиром Кубійовичем та ін. Вона була не тільки першою в Україні та світі жінкою–офіцером у військах УСС та УГА, яка героїчно воювала на фронтах I Світової війни та Українських визвольних змагань, виконувала дипломатичні функції в ЗУНР та УНР, але й отримала науковий ступінь докторки географії та зробила значний внесок у розвиток української географічної науки, зокрема економічної та соціальної географії, географії транспорту та, в сучасному розумінні, геологістики.

Методологія дослідження полягала в опрацюванні наукових робіт О. Степанів з географії транспортної інфраструктури міста (на прикладі Львова), праць О. Шаблія та